

BAJA ÉS VIDÉKE

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
PALÁNKA, Báró Gromon Dezső-utca 14 sz.
 Megjelenik minden vasárnap reggel.
 Egyes szám ára 4 fillér.

Felelős szerkesztő:
Csernicsek Imre
 Szerkesztő: Rothschild Zsigmond

Előfizetési ár:
 Egész évre 6— K
 Fél évre 3— K
 Amerikába egész évre 8— K
 Nyilaffér sora 30 fillér.

Földet a népnek!

Ne nagyozoljunk, hanem valljuk be őszintén, hogy földművelő ország vagyunk. Van ugyan egy kis fejlődő iparunk, szépen nekilendült kereskedelmünk, de ezeknek kiviteli képessége nem fejlődhetett annyira, hogy kizárólagos nemzeti létfontartó intézménnyé alakuljon. Rá vagyunk tehát utalva arra az ősi foglalkozásra, mely eddig is fentartotta ezt a sokat próbált nemzetet.

A magyarság zömét képező kisbirtokos osztály amelyben a nemzet erőssége rejlik, immár elérkezett ahhoz, hogy a megélhetéséhez szükséges termőföld hiányában kénytelen vándorbotot venni a kezébe.

A kisember gazdálkodása csak csereüzlet. Lelkiismeretes, szorgalmas munkájáért kap egy kis megélhetést. Nem hal éhen, annyi az egész. Növénytaplálékát megtermeli, a megélhetéshez szükséges egyéb dolgokat a növényi felesleg eladásából fedezi. Szóval, máról holnapra él. De átlagos vagyonszerzésről — mint a nemzeti összjólét legfőbb tényezőjéről — szó se lehet. Nem azért mert a magyar nem elég szorgalmas, hanem nem lehet terjeszkedni, nincs föld, a kisembernek kevés pénzért nincs eladó birtok. Ha van egyáltalában föld eladó azt nem veheti meg a kisgazda. Mert

nálunk csak birtoktestek eladók, uradalmak, melyek tömör összetartozásban vándorolnak, egyik kézből a másikba. A leégett gentry, az eladósodott mágánás — ha a költséges, fényűző életmód úgy kívánja — könnyen kirugja maga alól (nem csoda, elég könnyen szerezte), de ezzel sem segítenek a kisbirtokosságon, mert az ilyen kényszereladások alkalmával az idegen tőke vásárolja meg földet.

A nagybirtokok fojtogató hurokként gyűrűzik körül a községek apró parcelláit; terjeszkedni a mai viszonyok mellett lehetetlen. A magyar parasztnak nincs eladó földje, örül ha megtarthatja, csak akkor válik meg tőle ha meghal, vagy a végrehajtó a felszaporodott adó fejében kirántja alóla. Ha mégis néha-néha elfordul egy szabad kézből való eladás, az már nagy eset s ilyenkor az eladót valószínűleg megrohanják a vevők s még szerencse, hogy a föld horribilis vételárért ugyan — de kisember kezére jut. A nagy tülekedés, mely a földnek birtoklásáért folyik, szomorú jelensége a parasztság földhöz kötött szegénységének, amely egyuttal az ország nyomorát is jelenti.

A családhoz láncolt latifundiumok, a személyhez kötött egyházjakak s a királyi adománylevéllel ajándékozott sok ezer holdas nemesi uradalom az a terület, melynek felszabadítása

révén a földműves osztály megfelelő existenciát nyerne s ez által volna egy kis hely, a hol a nagyon is összezsugorított tagok egy kicsit kinyújtózhatnak. Ez az egyetlen lehetőség arra nézve, hogy a nagy nemzetfojtogató földéhség megszűnjön.

Az ingatlanok adás vételi forgalma egyszerre rohamosan emelkedne és olyan megfelelő árszín állna be mely lehetővé tenné, hogy a kevés tőkével rendelkező napszámos zselércsalád is könnyű szerrel juthatna egy kis földbirtokhoz.

Hirek.

Hadnagy ur! Jelentkezem! Brox doktor, a belga-hollandus határszélen működő Vöröskereszt-kórház vezetője írja hollandus lapokban: »Egy német katona feküdt a kórházunkban. Esméletlenül feküdt néhány napig, — menthetetlen volt. Mielőtt az agónia kezdődött, talán tizenöt perccel halála előtt felnyitotta megtört fényű szemét. A keze mozogni kezdett, s azon erőlködött, hogy a homlokához emelje, mintha tisztelni akarna. Aztán gyenge hangon megszólalt:

— Hadnagy uram! Jelentkezem!

Egy-két perc múlva halott volt. S a kik körülötte állottak, bámulva néztek a kötelességtudás csudálatos példájára. A mely hadseregben a katonák ilyen kötelességtudóak, annak győznie kell minden poklon keresztül is.

Sirolin "Roche"

ezerszeresen bevált

tüdőhurutok ellen

friss és idült

köhöges, hörghurutnál
 tüdőgyulladások után.

Egészséges tüdők erős étvágy óvszer a
 tüdővész ellen.

A «Vasárnapi Ujság» augusztus 30-iki száma is a háborúval foglalkozik legbővebben: képeket ad a sebesültek érkezéséről és ápolásáról, a Vogéznánál lefolyt harcok színhelyéről, Mühlhausen, Metz és Brüsszel városából, Budapestre hozott szerb foglyokról, a bosznák népfelkelőkről, a kolozsvári honvédek zászlószenteléséről; német katonák hadbavonulásáról, X. Pius pápa halálára nekrológ és több kép vonatkozik. Kiváló érdekesség agg költőnk, Lévy József remek verse a háborúról, Egyéb olvasmányok: Ambrus Zoltán és Galsworthy regénye, czikk a szedáni csatáról krónikás czikk stb, s a rendes hetirovatok: a háború napjai, s egyveleg, sakk halálózás, szerkesztői üzenetek, stb. — A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyed évre öt korona, a «Világ-krónika» val egyít hat korona. Megrendelhető a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.). Ugyanítt megrendelhető a «Képes Néplap», a legolcsóbb ujság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

A háboru a nevelésben. Mélyen szántó magas nivóju olvasmányra akadunk a Néplapok Lapja legújabb számában. A címe: A háboru mint nevelő. Szerzője Kemény Ferenc iskolaigazgató, érdekessége, hogy az, aki írta, a legteljesbé békebarát. Mégis hirdeti a mi háborunknak igazságát és elkerülhetetlen kényszerűségét s nagy képzettséggel, széles látó-

körrel levonja már eddig is nagy hasznát és értékes tanulságait. Kidomborodik a cikkből aztár, a pedagógiai szempont. Hogy ha nemsokára megnyílnak az iskolák, hogy kell látni ezt a tisztító világvihart a katedrálról és hogyan kell onnan tárgyalni a tanuló ifjúság előtt. A szerző nem bánja ha az idér talán kevesebbet vesz be a tanuló a rendes, de összevont rendes tananyagból, mérhetetlenül nagyobb lesz az aktuális események méltatásának a messze jövőre is szóló kihatása. Kívánatos volna végzi a cikk, ha a legkiválóbb írók közös szótart alkotnának. Olyat, amely az iskolák falain a megnyitó előadásokkal kapcsolatosan maradandóan és hatalmas erővel örökítenék meg a mi szent ügyünk és küzdelmünk erkölcsi és nemzeti kincsét.

Jó a tavalyi tankönyv. Dr. Déri Ferenc tanácsos, a közoktatási ügyosztály kiváló vezetője, körlevel intézett az iskolák igazgatóihoz, amelyben annak szükségességét hangoztatja, hogy a mostani nehezebb megélhetési viszonyok között mindenképpen azon kell lenni, hogy a szülőknak iskolai kiadásait csökkenték. Épp azért felhívja az összes polgári fiu- és leányiskolák igazgatóit, hogy a mult iskolai évben használt iskolakönyveket minden változtatás nélkül az új iskolaévre is hagyják meg, hogy a fiatalabb gyermekek idősebb testvéreik könyvét minden nehézség nélkül használhassák.

Mit mondok majd otthon? Kö-

zel a negyvenhez jár a népfelkelő, a a ki mellém került a villamoson — meséli lapunk egy barátja. — Én persze az ujságotam bujtam, a mit le nem tudok tenni a kezemből, hiszen, hiszen, hála istennek, csupa jó hirdadást olvasok benne. Az öreg felkelő belepislogat a lapomba. A hogy észreveszem a nagy kíváncsiságát, feléje nyujtom a lapot:

— Itt van, vitéz barátom. Ha kell, vigye magával.

— Minek az nekem, uram? Nem tudok én olvasni.

— Hát akkor minek nézegeti egyre?

— Hogy sok-e benne a nagy betű. Mert a ki nagy betűkkel van kirva, az győzelem.

— Hála istennek, győzünk is mindenfelé.

Az öreg lekonyítja a fejét.

— Akkor csakugyan földönfutó leszek.

Ránézek az öregre. Nem értem. A győzelemtől még sohase lett senki földönfutó. A derék katona hamarosan elkezdte magyarázni a gondolatját.

— Attól félek, uram, hogy erem már el se visznek.

Osztokodás.

Borék egy szekér, illetve három lórdó szállót árultak a piacon. A gazda mérte ki a portékát fent a szekéren, a hordók között állva, az asszony pedig pénztároskodott. Egyébb mértéke nem volt Bor Miskának, mint a jobb kezét megáldott óriási marka. Egy marék szállónak, egy bizonyos arány szerint megrakva, tíz fillér volt csak az ára. Tehát nagy volt a mértéke s fogyott is a szálló.

Ugy tíz óra tájban egy óriási termetű, zordon arcu ur állt meg a szekerek mellett a szó nélkül kivett egy szép szállófürtöt a hordóból s azon helyben meg is ette. Az első fürtöt követte a második, majd a harmadik és negyedik. Akkor már igen csóválta fejét Bor Miska s az asszony fülébe sugta:

— Kicsoda, kicsoda ez az ember, nem ismered? Kitélik még tőle, hogy nem is fizet.

— Én nem ismerem. Szóljon neki kiel sugta vissza az asszony.

Bor Miska azonban nem szólt, gondolta, vár még egy kicsit. Az elfogyasztott szállófürtöket úgy tartotta nyilván, hogy pitykés gombos mellényén annyit gombolt ki, ahányat kiemelt a hordóból a lakmározás ur. Végre elfogyott a gomb, annál inkább is, mert kettő hiányzott a mellényről. No, gondolta az atyafi, most már okvetlen szólni fog, mert arról már jót nem állhat, hogy számon tudja tartani az elfogyasztottakat.

No de a hetedik fürttel befejezte az ur a lakmározást. Elővette pénzes tárcáját s egy ötkoronás ezüst pénzt nyomott Bor

Miska markába. Az pedig átnyujtotta az asszonynak:

— Nesze, Mári, adj vissza belőle a tejes urnak két forint harminc krajcárt.

Mári asszony kimarokolt zsebéből egy csomó apró pénzt, hogy kiválogassa a visszajárandót. Hanem az öreg ur arra már ott hagyta őket.

— Hagyd, asszony, nem kell visszaadni neki semmit. Itt hagyta az egészet nekem. Szólt boldogan Bor Miska s majd nagy csodálkozással hozzátette: — Héj, Mári, e' lehet ám nagy ur, hogy pár fej szállóért ilyen nagy pénzt ad a szegény embernek! . . . Ugyis a jó lsten küldte ezt a pénzt neked. Veszek rajta magamnak egy kalapot s ami megmarad belőle, azon pedig új pipát és dohány 'acskót.

— Hát még mit nem? A pénznek fele enyém; engem illet. Szép fekete fejkendőt veszek rajta; — osztokodott a Mári asszony s egyuttal azonban a kétkedés sötét ördöge titotte föl nála a fejét.

— Dejszen nem is jó ez a pénz, én igen furcsának találom; — szólt körül vizsgálva a jubileumi öt koronást.

— Igazad van Mári, nem lehet jó, más-kép nem hagyta volna itt az egészet. No várj, megmutatom annak az urnak is, ki a Szigeti sógor fájára alkuszik, — szólt Bor Miska s leugrott a szekérről.

Ez a kizsemelt ur lévén egy jókedvű csizmadia s azt a tanácsot adta az atyafinak, hogy gurítsa végig a piacon a hivány pénzt.

— No, lám, hogy megakart csalni. De nem hagyom magam, — méltatlankodott Bor Miska s gyors léptekkel megiramodott azon irányban, merre elünni látta a szálló-

lgyasztó urat. Mig szaladt egy dobá-nyira, meglátta már a Petőfi-utcán leka-nyarodni. Uccu neki, még jobban meg' feszíté az inait s rohant, mint a szélvész'.

Egy nagy földszintes ház kapuszíjén fordult be az ur. S a következő percben odaért már Bor Miska szart olvasta le a házfalára szegezett acé. tábláról, hogy Rábczay Zsolt ezredorvos lakik ott. Belé-
pött ő is a kapusszimbé. Az úr, aki nem volt más mint az orvos, épp cipője tal-
pát dörgölte nagy igyekezettel a lábtürlőhöz.

— Tejes ur, kérem, — szólt az atyafi, — tessék, ihun van a pénze. Adjon nekem husz krajcárt helytje.

— Mi az? — mordult hatalmasat az orvos. — Miért nem tetszik neked aza pénz?

— Mert hamis jószág, — válaszolt Bor Miska s nyitott tenyerével nyujtotta az öt koronást Rábczay felé, hogy lássa az is milyen pénz.

— Micsoda? — kiáltott oly hatalmas hangon Rábczay, hogy nemcsak a ház, de még Bor Miska is rezgett belé. Jld-
tében kezét is efelejette visszakapni az atyafi, ellenben a rajta fekvő öt koronás leugrott róla. Noha az leugrott, oda csa-
pódott más valami. Még pedig a Rábczay hatalmas botja vége.

— Hát gazembernek nézel te engem, hogy azt hiszed, hamis pénzzel fizetek? — dörgött tovább is Rábczay. Bor Miska pedig egy lábón táncolva, jobb kezét rázva, futott ki az utcára. Még akkor is rázta a kezét, mikor Pista legény, Rábczay tisztí szolgája utána vitt pár darab tényes egy koronást az ott hagyott öt koronás helyett. Mikor pedig visszatért a szeke-
relhez, azt mondta az asszonynak:

— No Mári, amit most kaptam, annak fele neked dukált volna.

— Mindegy az, barátom. Itt is hasznos dolgot végez. Minden szolgálat a haza javára válik, nemcsak a hadakozás.

— Persze persze. De nekem feleségem van és négy gyerekem. Én mégis csak előbbrevaló vagyok, mint az olyan, a kinek senkije sincsen.

Furcsa ez a magyar észjárás. Sehogy se értettem.

Az öreg hunyorgatott is rám.

— Mert úgy van az, ha én hazakerülök a mozgósításból, hát odaül mellém asszony, odatelepszik mellém a négy gyerek, s elkezdnek faggatni: „Hol jártál, mit csináltál apjuk?” kérdi a feleségem. „Mesélj a háborúról” rimázkodnak a gyerekek. Mit feleljek én erre, uram? Azt mondtam hogy Pesten voltam? Hogy strázsát álltam? Elsúlyednék szegyenletemben.

Háború és kereskedelmi szerződések. A háborús állapot természetes következménye, hogy az eddig a monarchia és a most vele harcban álló országokkal fennállott kereskedelmi szerződések megszűnnek és az ellenséges országokból esetleg hozanárúkkal szemben az autonóm vámtarifát alkalmazzák. Ehhez — mint a Magyar Ipar írja — elegendő a vámhivatokhoz intézendő rendelet, a melyet már a legközelebbi napokban kibocsátanak Magyarországon és Ausztriában. E szerint érvényét veszti a Magyarországnak és Ausztriának Szerbiával, Montenegróval, Oroszországgal, Franciaországgal, Nagy-Britániával és Japánnal fennállott kereskedelmi szerződése, minélfogva az országokból eredő árukat az autonóm vámtarifa sújtja.

Az utlevelek kiállítása. A belügyminiszter a hadüzenetek következtében utlevelek kiállítása körül követhető eljárásra vonatkozóan rendeletet intézett valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez. A hadüzenetek következtében, mondja a rendelet, amaz országokba való utazás, amelyekkel hadi állapotban vagyunk, majdnem elháríthatlan akadályokba ütközik, miért is az utlevéllapok kiállításánál figyelmeztetni kell az utlevélkérő feleket, hogy ahelyett, hogy az utlevél kiállítását általánosságban „Európára” vagy az egész világra kérnek jelöljék meg mindenkor azt az államot, ahová az utlevél kiállítását óhajtják. Oly államokba szóló utlevél kiállítására vonatkozó kérvényt pedig, amelyekkel hadi állapotban vagyunk, a kérelem alapjául szolgáló okok közlése mellett mindenkor véleményes jelentés kíséretében fel terjeszteni a belügyminiszterhez.

EREDETI **BENZ**
CSÉPLŐKÉSZLETEK

**BENZIN-
LOKOMOBIL**

ÁLLÓ ÉS FEKVŐ RENDSZERŰ, TELJES JÓTÁLLÁSSAL. II. KÖVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK. II. ÁRVEZTÉK INGYEN.

**BENZ MAGYAR AUTOMOBIL-
ÉSMOTORGYÁR RÉSZV. TÁRS.**

BUDAPEST, KÖZPONT-V. KERÜLET,
DOROTTYA-UTCA 9. SZÁM. II. GYÁR:
VII. KERÜLET, ILKA-UTCA 31. SZÁM.

CSERNICSEK IMRE

könyvnyomdája

PALÁNKA

Templom utca 14.

Polgári iskolával szemben.

Elvállal mindennemű üzleti és
irodai nyomtatványokat

jutányos

áron!

Amit a király mondott!

Könyves Kálmán király hirtelen messze terjedt, mert Magyarországnak tengerpartot szerzett. Hódító útjában ADRIAHOZ érve, megállta FIUME város közelébe. Szétnézett a tájon s gyökeret vert lába, amint Quarnerot maga előtt látta, merengéséből csak akkor tért magához, midőn egy küldöttség járult a királyhoz. Meghódolni jött a város podesztája, mellette vele jött szépséges leánya, ki mint legbecesebb termékét a tájnak, arany színű italt nyújtott a királynak. A király hörpintett, csettintett nyelvvel, izelé a nedűt nagy szakértelmével, aztán a serlegét fenéig üríté, frissítő hatását minden ize érzé. Kérdezé a király: ez milyen ital volt, mely reá rögtön ily jó hatást gyakorolt? Felelt a podeszta: »Felsőleges királyunk, borpárlat: cognac ez, melyet itt csinálunk!« Szólt a király! »Mig itt leszünk Fiumében, kapjon ez italból mindegyik vitézem! Könnyen aljuk majd ki az ut fáradalmát, lesz magyar tengerpart s meghódol a dalmát.« . . Kálmán király eme bölcs elrendelése, volt a gyár első nagy magyar rendelése! Fennáll máig a gyár, az »Adriatica«, borpárló gyáraknak leg-

nagyobbika! Cognacja azóta leve világhírű, mert frissit, erősít s mindenkép józú, s ahogy izlett hajdan Kálmán királyunknak, azóta époly jól izlik mindnyájunknak! S e királyi italt ma bárki ihatja, mert az egész országban mindenütt kaphatja. Saját rédekünkben csak arra ügyeljünk: »Fiumeit« kérjünk és más el ne vegyünk! Fiumei cognac! Erőt, erélyt adó, esüggedő fáradtra élettelőleg ható. **Ki valami nagyot akar véghez vinni: Annak csak ebből a cognacból kell inni!**

Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság menetrendje

Vukovár-Ujvidék között

Közlekedik naponta péntek kivételével.

Lefelé:	Felfelé:
rd. 4.00 reg.	Vukovár, vasut érk. 6.50 este
> 4.10 > Vukovár, város >	6.35 >
> 4.50 > Bácsutak * >	5.35 délut.
> 5.05 > Opatov ez * >	5.10 >
> 5.30 > Dunabökény >	4.30 >
> 5.55 > Sarengiád >	3.55 >
> 6.25 > Illok >	3.20 >
> 6.35 > Palánka >	3.05 >
> 7.20 > Susek-Koruska >	1.55 >
> 7.30 > Bánostor >	1.40 >
> 7.45 > Cserevic >	1.25 >
> 8.00 > Ofutak >	1.10 >
> 8.10 > Beocsin >	1.00 >
> 8.45 > Ujvidék >	12.10 >

* Ladik-állomás.

Egy gyakorlott gazdász

a gazdaság minden ágában jártas, 44 éves nő, katonaságtól ment, azonnali belépésre ajánkozik.

Káderzsávek Géza, Bácsbokod.

Aki a Kathreiner-féle Knolpp malátakávét még nem ismeri, vegyen most rögtön egy csomaggal és próbálja meg.

Ezen már 23 év óta általánosan kedvelt és a legjobbnak elismert ital előállítására új nagy gyár épült. A legmodernebb gépek és műszaki berendezések segítségével a valódi Kathreiner előállítására szolgáló híres Kathreiner-féle eljárás még tökéletesebbé lett.

A Kathreiner mindig a legjobb ital volt, most azonban a babkávéhoz teljesen hasonló ízénél fogva önmagát is felülmúlja.

Fűszeres, kiadós, tápláló s emellett egészséges és olcsó: ez a valódi Kathreiner.